

ชื่อเรื่อง ระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัย ปัญญา มาสุวรรณ **ปริญญา** ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

กรรมการที่ปรึกษา ดร. สุรัตน์ ควงขาม **ประธานกรรมการ**
ดร. ภูษิต บุญทองเถิง **กรรมการ**
อาจารย์จำเนียร พลหาญ **กรรมการ**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของบุคลากรโดยรวมและรายด้าน 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางการแก้ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นบุคลากรโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 175 คน และครูผู้สอนจำนวน 351 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 526 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีระดับการปฏิบัติจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านการจัดเก็บข้อมูล และการสืบค้นความรู้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการถ่ายโอนความรู้ และการใช้ประโยชน์ ตามลำดับ

การเปรียบเทียบระดับปฏิบัติการการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ทุกด้านไม่แตกต่างกัน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการจัดการความรู้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการจัดเก็บข้อมูลและการสืบค้นความรู้ ไม่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติการการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยรวม ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ และด้านการจัดเก็บข้อมูลและการสืบค้นความรู้ มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนาบุคลากรน้อย เช่น การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การสร้างทีมงานหรือการทำงานเป็นทีม ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพน้อย, โรงเรียนยังขาดการปรับปรุงพัฒนาเว็บไซต์ของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมงานมีน้อย

แนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาของการดำเนินการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องเพิ่มงบประมาณพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนเร่งพัฒนาการสร้างทีมงานภายในให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนเร่งปรับปรุง พัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบัน และโรงเรียนเร่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

Title: The Level of the Knowledge Management Operation in the Schools
Under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2

Author: Panya Maswana   **Degree:** M.Ed. (Educational Administration)

Advisors: Dr. Surat Duangchathom   Chairman
Dr. Pusit Boonthongthoeng   Committee
Mr. Chumnian Pollaharn   Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2008

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2, as a whole and by aspect, according to the opinions of the personnel; 2) compare the levels of the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2, classified by the positions of the personnel and the sizes of the schools; and 3) study problems, obstacles, ways in solving the problems and ways in the development of the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2. The sample consisted of 526 of the personnel in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2, of whom 175 were school administrators and 351 were teachers. The sample size was determined according to the Krejcie and Morgan Table. The sample was obtained through stratified random sampling. The instrument used in the data collection was a 5-level rating scale questionnaire with .97 reliability value. The statistics used included percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (one-way ANOVA).

The findings are as follows:

The schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2 had the knowledge management operation as a whole in the high level. When considered aspect by aspect, every aspect was in the high level. Ranked from high to low, the top 3 aspects are as follows: the aspect of data collection and knowledge retrieving; the aspect of knowledge building; and the aspect of knowledge transfer and usage, respectively.

The results of the comparison of the levels of the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2, classified by the positions of the personnel and the sizes of the schools, showed that the personnel with different positions did not make any difference in the level of the knowledge management operation in every aspect. The comparison also revealed that the schools of different size had different level of knowledge management, as a whole, with statistical significance at .05 level. When considered aspect by aspect, 3 aspects were different: the aspect of seeking knowledge; the aspect of knowledge building; and the aspect of data collection and knowledge retrieving. One aspect was not different. That was the aspect of knowledge transfer and usage. When paired comparisons on the knowledge management operation were carried out it was found that the medium-sized schools and the large-sized schools did not have any difference in the level of knowledge management operation. On the other hand, the small-sized schools had their levels of knowledge management operation, as a whole and in the aspect of seeking knowledge, the aspect of knowledge building, and the aspect of data collection and knowledge retrieving, higher than the medium-sized and large-sized schools with statistical significance at the level of .05.

Important problems and obstacles of the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2 include: the schools had small budgets for personnel development activities such as training, seminars, study tours; team building or teamwork in the schools had little efficiency; school websites had not been improved, developed or updated; and there was little exchanging of experience and learning among colleagues.

Important ways to solve the problems and to develop the knowledge management operation in the schools under Maha Sarakham Office of Educational Service Area 2 include: the schools or the Office must increase the budget for personnel development; the schools must actively develop team building with efficiency; the schools must improve, develop and update their websites; and the schools must actively promote exchanging of experience and learning among colleagues.